

Vergaderjaar 2020–2021

25 883

Arbeidsomstandigheden

Nr. 413

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 juni 2021

Hierbij bied ik u ter informatie aan de Hoofdpijnennota Arbovisie 2040¹. Ook ontvangt u hierbij ter informatie de adviesaanvraag aan de Sociaal-Economische Raad over deze hoofdpijnennota².

Werk geeft mensen niet alleen bestaanszekerheid en onafhankelijkheid, maar ook een mogelijkheid om bij te dragen aan de samenleving en de economie.

Goede arbeidsomstandigheden zijn een belangrijke voorwaarde voor een gezonde en werkzame beroepsbevolking. Om dat te bereiken moet werk aantrekkelijk zijn, tot op hogere leeftijd te verrichten zijn en gecombineerd kunnen worden met andere activiteiten.

Uit de evaluatie van de Arbobeleidsagenda 2012 blijkt dat de hoofdpijnen van het arbeidsomstandighedenbeleid zoals toen geformuleerd niet meer afdoende zijn om de huidige vraagstukken effectief aan te pakken. Ook blijkt duidelijk dat nog niet alle arbeidsrisico's voldoende zijn aangepakt. Er moeten nog flinke stappen worden gezet om betere resultaten te bereiken. Dat is de uitdaging voor de komende jaren. Om deze uitdaging te structureren wordt de Arbovisie 2040 opgesteld. Bij het formuleren van de visie moet rekening worden gehouden met huidige en toekomstige ontwikkelingen.

De arbeidsmarkt is in ontwikkeling en dat heeft effect op arbeidsomstandigheden. In vergelijking met tien jaar geleden zijn er nu meer werkenden die geen traditionele baan hebben met vaste werktijden, een vast contract en/of een door de werkgever beschikbaar gestelde vaste locatie waar de werkprestaties worden geleverd. Economische activiteiten worden steeds vaker buiten de «traditionele werkuren» verricht en er is een ontwikkeling naar een 24/7 economie. We zien ook het ontstaan van de platform-economie, waarin diensten en goederen worden geleverd via digitale

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

platforms. De grenzen tussen werk en privé vervagen, bijvoorbeeld omdat steeds meer mensen (meer) thuiswerken. De toenemende levensverwachting en daarmee het toenemend aantal (hulpbehoevende) ouderen veroorzaakt bovendien een groeiende vraag naar mantelzorg, wat extra druk zet op de balans tussen werk en privé. Flexibilisering, robotisering en digitalisering bieden nieuwe kansen, maar kunnen ook nieuwe arbeidsrisico's met zich mee brengen. Nieuwe (gevaarlijke) stoffen kunnen de gezondheid bedreigen en virussen kunnen tot een pandemie uitgroeien.

Deze ontwikkelingen stellen werkenden voor de uitdaging om zo gezond en vitaal mogelijk hun prestaties te leveren. Werken kan een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid bevorderen. Het kan ook een actieve rol spelen bij het herstel na ziekte of uitval.

Tegelijkertijd leidt werk soms ook tot gezondheidsproblemen. Een greep uit de cijfers: 17% van de werknemers geeft aan te maken te hebben met burn-out klachten; jaarlijks vinden 114.000 arbeidsongevallen plaats met verzuim tot gevolg en jaarlijks zijn er circa 3.000 doden als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen op het werk. De jaarlijkse kosten van werkgerelateerde loondoorbetaling aan werknemers die verzuimen, worden geschat op 6 miljard euro. Deze cijfers zijn al jaren zorgelijk hoog en daarom wordt in de Hoofdlijnennota voorgesteld een trendbreuk te bewerkstelligen.

Om te bepalen wat de belangrijkste thema's zijn en hoe die kunnen worden aangepakt zijn de opvattingen en ervaringen van personen actief op de werkvloer in beeld gebracht. Ook is gesproken met vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers, preventiedeskwerkers, arbodienstverleners en andere stakeholders. Daarbij zijn ervaren knelpunten en gewenste verbeteringen in kaart gebracht. Op basis van deze gesprekken, position papers en een analyse van rapporten, cijfers en ontwikkelingen zijn de volgende zeven hoofdlijnen voor de Arbovisie 2040 geformuleerd:

1. Meer focus op preventie;
2. Meer mogelijkheden voor eigen regie voor werkenden;
3. Structureel aandacht voor de factor arbeid in de reguliere zorg;
4. Verbetering in de naleving van de wet- en regelgeving;
5. Een flexibel en adaptief arbostelsel en arbobeleid;
6. Een verbeterde kennisinfrastructuur en implementatie van kennis over preventie in de praktijk;
7. Een passende en effectieve verantwoordelijkheidsverdeling.

Deze hoofdlijnen geven de richting aan voor de komende jaren. Voor elke hoofdlijn wordt in de Hoofdlijnennota Arbovisie 2040 een indicatie gegeven welke specifieke onderwerpen opgepakt zouden kunnen worden. In het vervolgproces worden deze hoofdlijnen verder, samen met het veld, uitgewerkt in een Beleidsagenda 2022–2025.

Het kabinet vraagt nu eerst de Sociaal-Economische Raad (SER) om advies (bijgevoegd). Na ontvangst van het advies van de SER zal het kabinet zijn opvattingen bepalen en de Arbovisie definitief vaststellen. Ik verwacht dat de kabinetsreactie begin 2022 aan de Kamer wordt gestuurd.

Hierna worden de stakeholders in de sector uitgenodigd mede invulling te geven aan de Beleidsagenda 2022–2025. Beoogd wordt samen een plan te formuleren waar stakeholders zich in kunnen vinden en zich ook medeverantwoordelijk voelen voor een goede uitvoering.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees